

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **D. a. s. B. Košice**, IČO: X. zastúpeného JUDr. V. V. advokátom, P. Košice proti žalovanému: **O. s. r. o., Š. Košice**, IČO: X. zastúpeného JUDr. M. S. advokátom, Z. Košice, **o určenie neplatnosti Procesnej smernice zo dňa 27. 06. 2006 a rozhodcovskej doložky s prísl.**, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu Košice zo dňa 4. septembra 2008 č. k. 3Cob/94/2008-250, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 4. septembra 2008 č. k. 3 Cob 94/2008-250 **o d m i e t a**.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uznesenia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenu súdu dňa 27. 12. 2007 domáhal, aby súd vydal rozsudok, ktorým by určil, že Procesná smernica uzavretá účastníkmi dňa 27. 06. 2006 je neplatná a tiež, že rozhodcovská doložka v článku XI bod 16 v Procesnej smernici zo dňa 27. 06. 2006 a článku XI bod 14 dodatku č. 2 zo dňa 01. 04. 2007 k Procesnej smernici zo dňa 27. 06. 2006 je neplatná. Žalovaný namietol nedostatok podmienok konania podľa § 106 ods. 1 O. s. p. s poukazom na skutočnosť, že predmetný spor by mal na základe dohody medzi účastníkmi konania prejednávať rozhodcovský súd, ktorým v tomto prípade je Európsky rozhodcovský súd. Stály rozhodcovský súd zriadený pri obchodnej spoločnosti ARBITRÁŽNE A MEDIAČNÉ CENTRUM / CENTRE DE MEDIATION ET D'ARBITRAGE a.s., so sídlom Š. Košice. Ďalej uviedol, že žalobca a žalovaný dňa 27. 06. 2006 podpísali zmluvu pomenovanú ako Procesná smernica pre správu a vymáhanie pohľadávok vzniknutých z pokút uložených pri

prepravnej kontrole. Dňa 11. 04. 2007 účastníci tohto konania uzavreli k vyššie citovanej zmluve Dodatok č. 2, ktorým bol tiež zmenený obsah čl. XI citovanej smernice. Podľa bodu 14 čl. XI Procesnej smernice v znení Dodatku č. 2 sa účastníci tohto konania dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, sa budú riešiť pred stálym rozhodcovským súdom Európsky rozhodcovský súd, zriadený pri obchodnej spoločnosti ARBITRÁŽNE A MEDIÁČNÉ CENTRUM / CENTRE DE MEDIATION ET D'ARBITRAGE a.s. Košice. S poukazom na čl. XI bod 18 Procesnej smernice odvolací súd dospel k záveru, že zmluvné strany zhodne prehlásili, že si zmluvu pred jej podpísaním prečítali, jej obsahu porozumeli a na znak súhlasu ju vlastnoručne podpísali. Zmluva bola uzavretá po vzájomnej dohode oboch zmluvných strán, dobromyseľne, dobroverne, dobromravne, nie v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok. Obsah i forma rozhodcovskej zmluvy, uzavretej účastníkmi, zodpovedajú ustanoveniam § 3, 4 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a ani odvolací súd nezistil, aby táto vec podľa práva Slovenskej republiky nemohla byť podrobená rozhodcovskej zmluve alebo, že rozhodcovská zmluva je neplatná, prípadne prejednanie veci v konaní pred rozhodcami presahuje rámec právomoci priznanej im zmluvou. Navyiac podľa § 21 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodcovský súd je oprávnený rozhodnúť o svojej právomoci vrátane námietok týkajúcich sa existencie alebo platnosti rozhodcovskej zmluvy.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania odvodzuje od ust. § 237 písm. f/ O. s. p. a odôvodňuje ust. § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O. s. p. V dovolaní namieta, že v zmysle ust. § 106 ods. 1 O. s. p. je povinnosťou súdu vec prejednať, ak účastník namieta neplatnosť rozhodcovskej doložky a uplatnil nárok na určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky. Súd prvého stupňa nariadené pojednávanie vo veci na deň 07. 05. 2008, na ktoré sa žalobca dôsledne pripravil s návrhmi na preukázanie ním tvrdených skutočností zrušil a konanie zastavil. Týmto spôsobom bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom, čím bola zmarená realizácia procesných práv žalobcu zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy a navrhovať dôkazy vykonať právo záverečnej reči a pod. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu a o tejto otázke nie je správny a konanie v skutočnosti nedostatkom podmienky konania netrpí. Ďalej v dovolaní uviedol, že platnosť rozhodcovskej doložky namieta z dôvodu, že sa prieči dobrým mravom a svojím účelom obchádza zákon podľa ust. § 39 OZ. Uzatvorenie

rozhodcovskej doložky pre rozpor s dobrými mravmi spočíva v správaní sa osôb žalovaného, zriaďovateľa E. a E., ktoré sú vzájomne personálne prepojené tak, že ich konanie nie je obvyklé, poctivé a spravodlivé, odporuje základným morálnym zásadám prevládajúcim v spoločnosti, ktoré vymedzuje konanie zodpovedajúce dobrým mravom. Žalovaný uzatvorením rozhodcovskej doložky so žalobcom si zabezpečil, že v prípade vzniku sporov so žalobcom môže tento spor prejednať iba E., s ktorým je personálne prepojený vrátane jeho zriaďovateľa. Je zrejmé, že v dôsledku personálneho prepojenia žalovaného so zriaďovateľom E. a súčasne s E. prostredníctvom jednej osoby v 3 funkciách nemôže byť rozhodnutie E. v sporoch medzi žalobcom a žalovaným objektívne a spravodlivé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací /§ 10a ods. 1 O. s. p./ preskúmal vec v zmysle ust. § 242 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 243a ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 237 a § 239 O. s. p.

Podľa ust. § 237 O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa ust. § 239 ods. 1, 2 O. s. p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b)

ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V danej veci nebola splnená základná podmienka prípustnosti dovolania stanovená v ust. § 236 ods. 1 a § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej sa žalobca v podanom dovolaní dovoláva.

Podľa ust. § 106 ods. 1 O. s. p. len čo súd k námietke odporcu uplatnenej najneskôr pri prvom jeho úkone vo veci samej zistí, že vec sa má podľa zmluvy účastníkov prejednať v rozhodcovskom konaní, nemôže vec ďalej prejednávať a konanie zastaví; vec však prejedná, ak účastníci vyhlásia, že na zmluve netrávajú alebo ak uznanie cudzieho rozhodcovského rozhodnutia bolo v Slovenskej republike odopreté. Súd prejedná vec aj vtedy, ak zistí, že vec nemôže byť podľa práva Slovenskej republiky podrobená rozhodcovskej zmluve, alebo že rozhodcovská zmluva je neplatná, prípadne že vôbec neexistuje alebo že jej prejednanie v rozhodcovskom konaní presahuje rámec právomoci priznanej im zmluvou, alebo že rozhodcovský súd odmietol vecou sa zaoberať.

Súd prvého stupňa, na ktorý vec napadne, skúma na námietku odporcu uplatnenú najneskôr pri prvom jeho úkone vo veci samej, splnenie podmienok, za ktorých nemôže vec ďalej prejednať, kde v danej veci súd na námietku žalovaného skúmal túto podmienku konania. Zákonné podmienky na prejednanie veci súdom ak vec sa má prejednať podľa zmluvy účastníkov v rozhodcovskom konaní sú stanovené v ustanovení citovaného § 106 O. s. p. Jednou z týchto zákonom stanovených podmienok je aj podmienka zistenia, že rozhodcovská zmluva je neplatná, prípadne vôbec neexistuje alebo, že prejednanie veci v rozhodcovskom konaní presahuje rámec právomoci priznanej zmluvou. Nie je pri tom zákonným spôsobom ustanovené, že takéto skúmanie platnosti rozhodcovskej doložky je súd povinný vykonať na pojednávaní. Súd prvého stupňa vykonal skúmanie podmienok konania pred tým ako uskutočnil pojednávanie (zrejme z tohto dôvodu aj zrušil nariadené pojednávanie vo veci) a vo veci rozhodol bez pojednávania uznesením (§ 167 a nasl. O. s. p.). Odvolací súd vzhľadom na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo formou uznesenia nenariadil odvolacie pojednávanie a rozhodol na neverejnom zasadnutí senátu formou uznesenia (§ 214 ods. 2 písm. c/ O. s. p. účinného v čase rozhodnutia odvolacieho súdu). Z citovaného ustanovenia § 106 ods. 1 druhá veta O. s. p. vyplýva, že súd sa zaoberá otázkou platnosti rozhodcovskej zmluvy zo zákona bez toho, aby účastníci platnosť rozhodcovskej zmluvy napadli, ako to je v danom prípade, ako predbežnou otázkou a až po zistení ktorej môže (pokiaľ sú splnené aj ďalšie podmienky) konanie vo

veci zastaviť alebo vec prejednať. Súd prvého stupňa neplatnosť namietanej rozhodcovskej doložky nezistil a ako vyplýva z obsahu napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nezistil neplatnosť rozhodcovskej doložky ani odvolací súd prejednávajúci odvolanie žalobcu proti uzneseniu súdu prvého stupňa. Procesný postup prvostupňového a odvolacieho súdu, ktoré na prejednanie veci a odvolania žalobcu nenariadili pojednávanie v súlade so zákonnou úpravou procesného postupu Občianskym súdnym poriadkom nemožno posudzovať ako odobratie možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Za tohto stavu dovolací súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa ust. § 236 až § 239 O. s. p.

Žalobca dovolaním napadol také rozhodnutie, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a preto dovolací súd dovolanie podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 4 prvá veta O. s. p. odmietol.

Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, trovy dovolacieho konania mu nevznikli, preto dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania žalovanému nepriznal (§ 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 26. februára 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.

